

Maatilojen ravinnetalouden hallinta

Hankkeeseen osallistuvilla tiloilla tehdään kysely, jonka tietoja käytetään apuna ravinnetaseen määrittämisessä. Kyselyllä kerättävä tieto on luottamuksellista. Yksittäisen tilan tietoja ei anneta julkisuuteen eikä hankkeen ulkopuolisille.

Kyselylomakkeen voi täyttää joko käsin tai tietokoneen tekstinkäsittelyohjelmalla. Jos täytät lomakkeen käsin, käytä lyijykynää ja pyyhkettä siltä varalta, että joudut korjaamaan antamiasi tietoja.

Kyselylomake on tehty Word 97 -tekstinkäsittelyohjelman taulukkotoiminnolla. Tässä muutamia ohjeita niille, jotka täyttävät lomakkeen tietokoneella:

- Avaa kyselylomake (Perustietolomake) tietokoneesi Resurssienhallinta -toiminnolla
- Tallenna asiakirja aina sitä mukaa kuin saat jonkin kohdan täytetyksi. Näin varmistat, ettei tekemäsi työ mene haaskoon, jos tulee vaikkapa sähkökatkos.
- Voit liikkua taulukon solusta seuraavaan tabulaattorinäppäimen avulla. Toinen vaihtoehto on siirtää kohdistin aina hiiren avulla siihen soluun, johon aiot kirjoittaa.
- Kirjoita vain taulukon keltaisiksi maalattuihin soluihin. Älä käytä rinvaihtonäppäintä (Enter -näppäin) kirjoittaessasi.
- Älä turhaan muuta asiakirjan asetuksia, kuten kirjasinlajia (Microsoft Sans Serif) tai -kokoa (12 pt).
- Taulukoilla on semmoinen taipumus, että niiden riviasetukset menevät joskus näytössä sekaisin. Paras tapa saada taulukko jälleen ruutuun on tallentaa ja sulkea asiakirja ja avata se uudelleen. Toinen vaihtoehto on vierittää asiakirjaa sivunvaihdon yli Page Up- ja Page Down -näppäimillä.
- Jos annat jotain lisätietoja, älä kirjoita niitä taulukkoon vaan lomakkeen loppuun Lyhenteitä -rivin alapuolelle.

Ohjeita lomakkeen täyttäjälle

1. Tilan perustiedot

Työvoiman määrä: henkilöiden lukumäärä ja kunkin henkilön vuotuinen työpanos kuukausina, esim. 1 henk. x 12 kk + 1 henk x 3 kk (= emäntä hoitaa karjaa ympärivuotisesti, isäntä tekee peltotyöt lomillaan ja viikonloppuisin, vaikka käy ympärivuotisesti tilan ulkopuolella muualla töissä.); vierastyövoima samoin (kuukauden sijasta voi yksikkönä olla viikko tai päivä, kunhan vain merkitsee sen näkyviin)

2. Tuotanto

Tilan kokonaispinta-ala tarkoittaa PELTOA, joka on tilan käytössä (viljelyksessä, kesantona). Halutessasi voit kirjoittaa peltoalan lisäksi ERIKSEEN metsäalan, mutta älä laske yhteen metsää ja peltoa.

Oma ja vuokrapelto lienevät selviä; muu pelto voi olla sellaista peltoa, josta tila esimerkiksi korjaa sadon tai jolle se levittää lantaa (tilan omalla kalustolla ja työvoimalla), mutta joka ei välttämättä ole tilan tukihakemuksessa tai josta ei ole vuokrasopimusta.

Peltojen sijainti jaetaan ryhmiin (A,B,C...), jos peltoja on hyvin eri etäisyyksillä (ja eri teiden varrella).

Esim. 1: Jos omat pellot ovat jokseenkin kaikki alle 2 km:n päässä ja muita peltoja ei ole, ryhmitystä ei tarvitse tehdä, vaan keskietäisyys ilmoitetaan koko peltoalasta (esim. 1,3 km x 18 ha).

Esim. 2: Jos omat pellot ovat hajallaan siten, että lähipeltojen (18 ha) lisäksi on n. 5 km:n päässä 8 ha omaa peltoa ja samalla etäisyydellä mutta eri suunnalla 12 ha vuokrapeltoamerkitään näin: A 1,3 km x 18 ha, B 5 km x 8 ha, C 5 km x 8 ha.

Peltoalan käyttö eri viljelykasveille voidaan tehdä useamman vuoden keskiarvona siten, että se kuvaa tilan pitkän ajan toimintaa. Myös sadot ilmoitetaan pitkän ajan keskiarvona. Mikäli tuotannon laajuudessa tai pellonkäytössä on tapahtunut hiljattain muutoksia, ilmoitetaan uusin saatavilla oleva tieto pellon käytöstä ja sato-tasosta.

Nurmen satotietojen perusteella pitää pystyä laskemaan, montako kiloa tyypeä sato sisältää. Tämä voidaan laskea, jos tiedetään sadon määrä kuiva-ainekiloina ja rehun valkuaispitoisuus. Kuiva-ainesato puolestaan voidaan laskea tuorepainon ja kosteuspitoisuuden avulla. Määrä voidaan myös arvioida, jos tiedetään säilörehun tilavuus (kuutiometreinä) ja mahdollinen arvio kuutiopainosta ja kosteudesta.

Laitumen satoa ei tietenkään voi tietää kovin tarkasti, mutta jos tiedetään paljonko muuta rehua karja on laidunkaudella saanut, loppu on sitten laidunrehua. Karjan saaman rehun kokonaismäärä voidaan arvioida karjan määrän ja tuotoksen perusteella (taulukosta tai ruokintasuunnitelmasta).

Laidunkauden pituudella ja päivittäisellä laidunnusajalla voidaan arvioida myös laidunlannan määrä.

Ostorehuista tarvitaan kaikki ne tiedot, joiden perusteella voidaan laskea niiden sisältämä kokonaistyyppimäärä (kuiva-ainemäärä, valkuaispitoisuus). Jos rehut ovat kaupasta ostettuja ja niillä on jokin yksiselitteinen kaupp nimi, niin merkitään se, jolloin tarvittavan tiedon saa tuoteselosteesta, sekä ostettu / käytetty määrä. Ostorehujen määrän on tarkoituksenaan kuvata keskimääräistä (tyypillistä) vuosikäyttöä.

Muu kaupparehu voi olla "nimetöntä" tai erikseen tilalle sekoitettua. Oleellista on, että tällaisesta rehusta pitäisi tietää määrä (kiloina), kosteuspitoisuus ja valkuaispitoisuus. Hyvä olisi tietää myös energiarvo (ry) tai korvausluku. Tähän kohtaan voi kirjata myös naapurilta ostetut rehut, kuten rehuviljan ja nurmirehut.

Jos tilalle tulee rehuja, joista ei makseta mitään, mutta peltoala, josta rehut korjataan ei sisälly edellä kysytyyn tilan käytössä olevaan pinta-alaan, on rehut ilmoitettava tässä ostorehuna (vaikkei niistä mitään makseta). Toisena vaihtoehtona on ilmoittaa tällainen peltoala tilan peltoalaan sisällyttäen.

Oleellista siis on kaikkien rehujen osalta (tuotetut, myydyt ja ostetut), että rehun sisältämä ravinnemäärä (typpi, fosfori) voidaan laskea tai arvioida tyydyttävällä tarkkuudella. Tulee siis tietää kuiva-ainemäärä ja valkuaispitoisuus (ja fosforipitoisuus), jos mahdollista.

3. Karja

Karjan osalta oleellista on se, kuinka suuri eläinmäärä tilalla on keskimäärin vuoden aikana. Tämän tiedon avulla voidaan arvioida, kuinka paljon rehuja tilalla kuuluu. Vertaamalla karjan määrää rehumäärään, voidaan arvioida tietojen luotettavuutta ja tarkkuutta. Tarvittaessa voidaan tarkentaa joitakin tietoja jälkikäteen.

Karjan tuotostiedot voidaan antaa kokonaismäärinä vuodessa (maito, liha) tai eläinakohtaisena keskiarvona (maitoa/lehmä vuodessa), jos samalla keskilehmäluku on ilmoitettu.

4. Karjanlanta

Lannan ravinnemäärä on harvoin tilalla tiedossa kovin tarkasti. Tässä voidaan ilmoittaa myös lannasta tehtyjen ravinneanalyyysien tuloksia, jos niitä on tilalla olemassa. Näiden avulla voidaan arvioida, miten tarkasti tilan omat tiedot täsmäävät tässä tutkimuksessa laskennallisesti saatavaan lannan ravinnemäärään.

5. Muu lannoitus

Muuta lannoitusta on ensisijaisesti väkilannoitteiden käyttö. Ilmoitetaan keskimäärin vuodessa käytettävät lannoitteet (määrä ja laatu / kauppanimi). Jos väkilannoitteiden lisäksi pellolle tulee mainittavia määriä muita ravinnepitoisia materiaaleja (turve, olki, tuhka, maa-ainekset, pilaantuneet rehut naapurista, sakokaivolietteen ja muut materiaalit, jotka ovat peräisin joko omalta tilalta peltojen ulkopuolelta tai tilan ulkopuolelta), mainitaan ne tässä.

Esim.: Omat oljet, jotka kynnetään maahan tai käytetään kuivikkeena, eivät lisää eivätkä vähennä pellolle tulevien ravinteiden määrää. Sen vuoksi niitä ei tarvitse erikseen tässä ilmoittaa. Sen sijaan naapurin pellolta tulevat oljet, jotka käytetään kuivikkeena ja levitetään lannan mukana omille pelloille, lisäävät tilan ravinteiden kokonaismäärää, ja siksi ne ilmoitetaan tässä. Myös pellolle levitettävä omalta suolta otettu turve ja omasta puutavarasta syntyvä puru tai tuhka lisäävät pelloille tulevaa ravinnevirtaa, minkä vuoksi ne ilmoitetaan tässä.

Täytettyäsi lomakkeen lähetä se sähköpostin liitetiedostona tai kirjeenä MTT:n tutkijalle Pentti Seurille.

- sähköposti pentti.seuri@mtt.fi
- postiosoite: MTT, Karilantie 2 A, 50600 Mikkeli

Lisätietoja antavat:

Pekka Hynninen
pekka.hynninen@yki.fi
puh. 015-5768610, 050-5932362

Pentti Seuri
pentti.seuri@mtt.fi
puh. 015-3212236, 0400-120968